

хвърлят светлина и върху отношенията му със З. Стоянов, Ст. Стамболов, Ив. Вазов, Н. Обретенов и др. съвременници.

Повод за първия спомен е постъпилият в Научния институт "Хр. Ботев" - София ръкопис на Марийка Арабова "Панайот Хитов - живот и дейност", 205 стр., написан с черно мастило и подреден в пълна връзка, прошнорован с триколовен шнур, на карирана хартия, заведен под № 3. На 27 февруари 1950 г. проф. Ал. Бурмов се обръща към действителния член на института в Русе А. Емануилов с молба да предостави на сина и дъщерята на войводата "да прочетат ръкописа и си дадат бележките по достоверността".¹ В писмото се изразява надежда, че те "ще вложат не само обективност, но и старание да разкажат всичко, ред случки, дори в кръга на семейството, мнението на войводата за негови съратници и др. „Смятаме - пише ученият, - че даваме на Хитовите деца възможност да изпълнят и последния дълг към паметта на своя бележит баща." Д-р Симеон Хитов отказва с мотива, че сестра му била по-запозната, защото по-често е имала възможност да слуша разказите на баща им. Заинтригувани от получените бележки на Ирина Хитова, учените настояват А. Емануилов да се срещне отново с нея, за да запише по-подробните ѝ спомени за баща ѝ и да предостави на института снимки от семейния албум.² На 28 април е изпратен в София съставеният протокол. Екземпляр от този документ постъпва във фонда на ДА - Русе заедно с личния архив на Аспарух Емануилов.³ В него той споделя и личните си впечатления от срещите с Ирина Шишкова, че е "още твърде запазена жена, здрава и бодра, интелигентна и добра събеседница". Отбелязва също, че тя категорично отказва да подари снимките от "нейния стар семеен албум". Спомените не са публикувани до сега. Отделни пасажии от текста са използвани само в документалния филм "Панайот Хитов - между легендата и истината", подготвен от РТВЦ - Русе по повод 170-годишнината от рождението му и излъчен през декември 2000 г. по БНТ.* [Поради спорни моменти, свързани с ръкописа на М. Арабова, в сборника не се публикуват част от становищата на Ирина П. Хитова - бел. ред.]

Вторият спомен на Ирина Хитова дължим на местния вестник "Дунавска правда".⁴ Във връзка с 38-годишнината от смъртта на войводата на страниците му е отпечатано интервюто с нея и откъс от "Моето пътуване по Стара планина". Редакционна бележка уточнява, че П. Хитов е починал не на 18 март 1918 г., а на 18 февруари с.г. Сътрудник на вестника се среща през март 1956 г. с Ирина само няколко месеца преди смъртта ѝ⁵, записва и публикува нейния разказ. По своето съдържание той допълва записаното от А. Емануилов.

Тук представяме на читателите двата спомена на Ирина Хитова заради ценните сведения, които съдържат.

* * *

Ирина е второто дете на семейството. Родена е в Русе, омъжва се през 1912 г. за д-р Тодор Шишков. Съпругът ѝ е от Сливен, завършил физико-математическия факултет на университета в Ганц - Белгия. Учителства в Пловдив, Русе, Разград, Варна, Сливен, бил началник на отделение на Министерството на просветата. По-